

MAGAŠ, Damir, geograf (Metković, 15. siječnja 1953). Osnovno, glazbeno i gimnazijsko obrazovanje (1971.) stekao je u Zadru gdje živi od 1956. godine. Na Geografskom odjelu Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu završio studij primijenjene geografije 1975. Na interdisciplinarnom poslijediplomskom studiju *Urbanizam i prostorno planiranje* Arhitektonsko-građevinsko-geodetskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu magistrirao je 1985. s temom *Prostorni razvoj Zadra iza II. svjetskog rata*. Mentor je bio dr. sc. Ante Marinović-Uzelac, red. prof. Doktorsku disertaciju pod naslovom *Historijsko-geografske osnove urbanog razvoja Nina i problemi njegove suvremene revitalizacije* pod mentorstvom dr. sc. Velimira Rogića, red. prof., obranio je 1992. na Geografskom odsjeku PMF-a u Zagrebu.

U Zavodu za urbanizam u Zadru 1976.-1984. obavljao poslove prostornog planera, a 1984.-1993. rukovodio izradom prostornih planova i studija. Vodio je izradu više različitih prostornih planova, studija o zaštiti okoliša i o utjecaju pojedinih zahvata u prostoru na okoliš te stručnih elaborata. Član Poglavarstva Zadarske županije (1993.-97.) za prostorno uređenje, predsjednik upravnog odbora *Zavoda za urbanizam Zadar* (1996.-99.) i član upravnog odbora P.P. "Telašćica" (1998.-99.).

Od 1976. godine surađuje sa Zavodom HAZU u Zadru u čijim izdanjima objavljuje rezultate svojih prvih i više kasnijih znanstvenih istraživanja iz geografije. U znanstveno istraživačko zvanje znanstvenog asistenta izabran je 1991. godine. Godine 1992. započeo je kao vanjski suradnik održavati nastavu geografije na Filozofskom fakultetu u Zadru.

Godine 1993. stekao je zvanje docenta, stupanj znanstvenog suradnika, i zaposlio se na Filozofskom fakultetu u Zadru, a 1994. godine započeo je s utemeljenjem studija tj. Odsjeka za geografiju na Filozofskom fakultetu u Zadru čiji je bio prvi predstojnik od 14. srpnja 1994. do 30. rujna 1999. Zvanje izvanrednog profesora i stupanj višeg znanstvenog suradnika stekao je 1997. U zvanje redovitog profesora i znanstvenog savjetnika izabran je 2001. Redoviti profesor u trajnom zvanju je od 2006. Godine 1995. gostovao je kao profesor na *Département de Géographie, Université de Angers* u Francuskoj. Dužnost prodekana Filozofskog fakulteta u Zadru obavljao je u razdoblju od 1997. do 2000. kada je bio i predstojnik Zavoda za povijesne znanosti, klasičnu filologiju i geografiju na Filozofskom fakultetu u Zadru. Od 1999. predaje na poslijediplomskim studijima na Filozofskom fakultetu u Zadru/Sveučilištu u Zadru (*Povijest jadranskog pomorstva*) i Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu (*Geografske osnove prostornog planiranja i uređenja*) do 2011.

Uz rad u nastavi na studiju geografije, od 2002. utemeljuje, vodi i sudjeluje u izvedbi nastave i na poslijediplomskom studiju *Geografske osnove litoralizacije Hrvatske* na Odjelu za geografiju Sveučilišta u Zadru (predmeti *Geografski i urbano-geografski aspekti litoralizacije Hrvatske* i *Geografske osnove razvitka hrvatskih otoka*). Surađivao u poslijediplomskoj i diplomskoj nastavi na Sveučilištu u Zagrebu, Sveučilištu u Rijeci i Sveučilištu u Mariboru. Od 2003. sudjeluje i na međunarodnom poslijediplomskom studiju *European Studies: Languages and Cultures in Contact*, Sveučilišta u Zadru u kooperaciji s 4 inozemna i 2 domaća sveučilišta.

U razdoblju 1998.-2002. angažiran je na izradi elaborata i obavljanju opsežnih radnji za osnivanje (obnovu) Sveučilišta u Zadru koje gaji tradicije najstarijeg sveučilišta na prostoru Hrvatske, Sveučilišta dominikanskog reda, *Studium generale – Universitas Iadertina*, osnovanog 1396., te je od pol. 16. st. do 1807. bilo povlašteno europsko sveučilište (*Universitas privilegiata*). Od 2000. do osnivanja Sveučilišta u Zadru, 2002. obavljao je dužnost dekana Filozofskog fakulteta u Zadru, a 2002.-2003. nakon imenovanja od strane Vlade Republike Hrvatske dužnost privremenog rektora te od 2003. do 2007. prvi je izabrani rektor novog (obnovljenog) Sveučilišta u Zadru. Od 2007. pročelnik je Odjela za geografiju Sveučilišta u Zadru. Obnašao je i dužnost člana Poglavarstva Zadarske županije (2001.-2005.) za obrazovanje i znanost.

U vrijeme njegova mandata Sveučilište u Zadru udvostručilo je kadrovske, prostorne, financijske, administrativne i druge resurse te višestruko proširilo znanstvenu, nastavnu i izdavačku djelatnost, kao i suradnju s mnogim domaćim i inozemnim znanstvenim i istraživačkim ustanovama, sveučilištima i sl. Zaslužan je za uključenje Sveučilišta u Zadru u međunarodne udruge sveučilišta (IAU – Svjetska zajednica sveučilišta, EUA – Europska zajednica sveučilišta, DRC – Dunavska Rektorska konferencija, Alpe-Adria RC – Rektorska konferencija zemalja Alpe-Jadran, CERC – Rektorska konferencija zemalja Srednje Europe, UNIADRION – zajednica sveučilišta zemalja Jadranskog prostora) itd. Akademске

godine 2005./2006. bio je predsjednik Rektorskog zbora Hrvatske, kao i predsjednik Rektorske konferencije zemalja Alpe-Jadran. Predstavljao je Rektorski zbor Republike Hrvatske na više međunarodnih skupova u Uppsali (EUA), Hamburgu (EUA), Dubrovniku (MZOŠ), Bangkoku (IAU), Bruxellesu (EUA), Mariboru (DRC), Innsbrucku (CERC), Brnu (EUA).

Zaslужan je za razvoj postojećih i osnivanje novih studija i sveučilišnih odjela kao i za aktivno i ravnopravno uključivanje i sudjelovanje Sveučilišta u Zadru u sveučilišnoj zajednici u Hrvatskoj. U razdoblju 2005.-2012. bio je Matičnog odbora za područje prirodnih znanosti – polje geoznanosti, a od 2011.-2012. i Matičnog odbora za područje interdisciplinarnih znanosti MZOŠ Republike Hrvatske.

Područja su njegova znanstvenoga rada geografija, posebice regionalno geografska problematika Hrvatske, urbanogeografska problematika i povijesnozemljopisna problematika. Objavio je oko 160 radova od čega preko stotinu znanstvenih uključujući nekoliko knjiga i poglavlja u knjigama, udžbenika, skripti. Od 1996. bio je voditelj je znanstvenog projekta *Geografske osnove razvoja malih hrvatskih otoka*, a od 2006. vodi znanstveni projekt *Geografske osnove razvoja litoralnih regija Hrvatske* te program *Geografsko-krajobrazne odrednice razvoja hrvatskog priobalja i otoka* Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske. Uz to, ranije je bio suradnik na 2 znanstvena projekta koje je financiralo Ministarstvo znanosti i tehnologije (1991.-1996.).

Objavio je do zaključno s 2014. godinom 7 autorskih knjiga, 24 poglavlja u knjizi, 6 udžbenika i skripta, 70 izvornih znanstvenih radova u časopisima i zbornicima, 41 ostalih radova u raznim časopisima i zbornicima, 37 drugih radova i sažetaka, ukupno 192 različita znanstvena, stručna i popularna prinosa i uradka.

Dosad je vodio preko 70 diplomskih (62), MA (2), magistarskih i doktorskih (6), radova, njegova su 4 znanstvena novaka doktorirala, a dva pripremaju doktorat. Aktivno sudjeluje na seminarima za nastavnike geografije osnovnih i srednjih škola u Zadru i Zagrebu. Organizira rad asistenata i znanstvenih novaka, potiče ih na stručne, znanstvene i nastavne aktivnosti, terenski rad, uključuje ih u koautorstvo znanstvenih radova, kao i u nastavni proces.

Utemeljio je, i od početka izlazenja 1996. do 2011. bio je glavni urednik znanstvenog časopisa *Geoadria*, urednik je prvog hrvatskog enciklopedijskog *Geografskog rječnika*, 2002. (autor. A. Cvitanović), a član je uredništva nekoliko knjiga i časopisa. Aktivno je sudjelovao u radu 90 međunarodnih i domaćih znanstvenih i stručnih skupova, seminara, simpozija i kongresa. Član je Hrvatskog geografskog društva (HGD) od 1971., a 1995.-2011. predsjednik njegova ogranka u Zadru. Član je Hrvatskog kartografskog društva od 2001. i njegova Počasnog odbora. Aktivan u Zadarskom komornom orkestru 1967.-2002. Predsjednik Republike Hrvatske odlikovao ga je Redom Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića 2007. Rerktor Sveučilišta u Zadru dodijelio mu je Plaketu Sveučilišta u Zadru, 2012. za zasluge u razvoju Sveučilišta. Dobitnik je godišnje nagrade za znanost Federik Bartolačić Grisogono, Hrvatskog geografskog društva - Zadar, 2014. godine te Godišnje nagrade za znanost Zadarske županije, 2014.

Znanstveni radovi od prvih objavljenih sedamdesetih godina 20. stoljeća u radovima zadarskog Zavoda HAZU, preko domaćih i stranih časopisa, knjiga i zborničkih izdanja, do novijih, ukazuju na pojavu značajnog opusa za suvremenu geografsku znanost u Hrvatskoj. Pojedini radovi pionirski su u zemljopisnoj obradi pojedinih hrvatskih prostora koji prethodno praktički nisu bili istraženi (otoci Vir, Molat, Sestrunj, Unije, Ilovik, Dugi otok i dr.), a pojedini su pak, bili pionirski u sustavnoj obradi zemljopisnih obilježja suvremenog hrvatskog državnog prostora u obrambenom Domovinskom ratu (npr. prvi gimnazijski udžbenik regionalne geografije Hrvatske: *Zemljopis 8 Hrvatska* /u koautorstvu s V. Rogićem/, ili prva i do 2008. jedina sveučilišna skripta/udžbenik *Osnove geografije Hrvatske*. Od posebnog je značenja sveobuhvatna monografija *Geografija Hrvatske*, 2013. godine, prvo sintetsko znanstveno djelo o suvremenom nacionalnom prostoru Hrvatske, ujedno i visokoškolski udžbenik.

Znanstvene rasprave o hrvatskim otocima su bile njegovi prvi radovi u HAZU, a malim otocima zasebno, bavio se u okviru znanstvenog projekta MZOŠ do 2006. čiji je bio voditelj (*Geografske osnove razvoja malih hrvatskih otoka*). Tiskana je fundamentalna i opsežna građa u kojoj se o hrvatskim otocima raspravlja i sintetski i pojedinačno (Olib, Premuda, Rava, Žirje, Kaprije, Unije, Ilovik, Elafiti, Drvenik Mali /Ploča/ i dr.). Posebnu pozornost posvetio je i izvan projekta, u okviru drugih programa istraživanja otocima Ugljanu, Pagu, Pašmanu, Vrgadi. Dio toga opusa, posebice sintetske radove, objavljivao je i objavljuje i na međunarodnoj razini, u zbornicima svjetskih geografskih kongresa i drugih skupova.

Istaknutu cjelinu čine monografski radovi pojedinih mikrocjelina i naselja na hrvatskom Jadranu. Posebno se bavio geografskom osnovom urbanog razvoja Nina što je razradio u svojoj disertaciji i

posebno objavio. Napisao je sveobuhvatnu zemljopisnu monografiju o Vinjercu, istaknutom ishodištu pomoraca u Velebitskom kanalu, s analiziranim, obrađenim i raspravljenim fizičko-geografskim, historijsko-geografskim, socio-geografskim i ekonomsko-geografskim aspektima zemljopisnog istraživanja i sintetiziranja mikroprostora. Također je autor više sintetskih geografskih radova o zadarskom kraju i Zadru (zadarska regija, zadarska urbana regija, Zadarsko-kninska županija, Zadarska županija) ili drugih prostora (biogradska mikroregija, Kaštela, skradinski prostor).

U sklopu bavljenja zemljopisnom problematikom hrvatskog priobalja i otoka, nekoliko važnih radova posvetio je složenim procesima litoralizacije, očuvanja prirodne ravnoteže (Novigradsko more), prostornog planiranja i regionalizacije, i na regionalnoj i na nacionalnoj razini. Ova iskustva, kao i znanstveno-istraživački opus o otocima i hrvatskom prostoru općenito, otvorili su novi opus u okviru znanstvenoistraživačkog projekta *Geografske osnove razvoja hrvatskih litoralnih regija 2007.-2014.*

Na međunarodnoj se razini istakao svojim regionalno-geografskim i političko-geografskim raspravama o Hrvatskoj, značenju Jadranskog mora, hrvatskih otoka, ulasku Hrvatske u NATO i sl. na kongresima i skupovima na Menorci, Malti, Mentonu, u Seulu, Punta Arenasu, Metz/Schöngenu, Durbanu, Budimpešti, Dublinu (Maynouth), Pecu, Glasgowu, Brisbaneu, Kopru, St. Niklaasu, Beču, koje su objavljene u zbornicima tih skupova, poglavljima knjiga ili u pojedinim inozemnim časopisima. U tim se člancima ili poglavljima knjiga znanstveno obrađuju geografski položaj, prirodno-geografska osnova, povijesno-zemljopisni razvoj i geopolitičke konstelacije, posebice u okolnostima nastajanja i razvoja samostalne Republike Hrvatske. U nekoliko radova bavi se i načelima geografske regionalizacije hrvatskog prostora.

U znanstvenim raspravama i istraživanjima njeguje kompleksni geografski pristup prostornoj stvarnosti, i onoj u retrospekciji razvoja na geopovršini (makro i mikro razina) i onoj u kojoj se bavi suvremenim obilježjima geoprostora. Prvenstveno značenje u radovima pridaje prirodnoj geo-osnovi, kroz razmatranje prirodno-geografskih (geomorfoloških, klimatskih, hidrogeografskih, pedogeografskih, biogeografskih) značajki, povezujući ih najčešće u složenoj prostornoj stvarnosti s drugim geografskim značajkama (povijesno-zemljopisnim, socio-geografskim, ekonomsko-geografskim, geopolitičkim i sl.) ostvarujući tako sintetske rasprave o mikro ili makro prostornim geografskim jedinicama: naseljima, mikroregijama, regijama, prostoru države, akvatorijima, otočjima i sl. Tako prirodno-geografski aspekt dobiva primarno mjesto u objavljenim znanstveno-istraživačkim regionalno-geografskim raspravama što omogućuje široku primjenu tih radova u praksi, posebice u upoznavanju pojedinih dijelova ili cjeline hrvatskog nacionalnog teritorija u svrhu što učinkovitijeg elaboriranja, planiranja i uređenja prostora.

Njegovi znanstveni radovi nerijetko su metodološki predlošci za uspješno i društveno korisno geografsko istraživanje kod mlađih hrvatskih geografa. Nadasve važan znanstveno-istraživački pristup u obradi prirodno-geografske osnove kao preduvjeta i uzroka mnogih prostornih procesa, posebice suvremenih antropogeografskih učinaka u okolnostima razvoja na Zemlji, uspješno primjenjuje u svojim radovima, ali i u visokoškolskoj nastavi na razini diplomskih i poslijediplomskih studija. Učinkovit način uzročno-posljedičnog povezivanja raznorodnih geografskih i uopće prostornih sastavnica geoprostora kvalitetan je poticaj radu novih pokoljenja geografa s kojima djeluje i koji su stasali u okviru njegove geografske škole, ali i znatno šire.

Stručni opus obuhvaća stručne članke, i udžbenike i priručnike, te različite prikaze (obljetnice, predgovore, komentare, nekrologe), zatim sažetke radova u pojedinim zbornicima radova, knjigama sažetaka ili programima skupova, objavljeno mu je nekoliko recenzija, a značajan dio odnosi se na elaborate, ekspertize i studije iz domene planiranja, uređenja i zaštite prostora. Dio stručnih radova odnosi se na prikaze koji se uglavnom vezuju za prikaze literature, djela, postignuća, rada ustanova, života osoba i sl. vezanih za geografsku znanost i struku, odnosno osobe, geografe i druge te ustanove zaslužne za razvoj geografske misli. Više prostorno-planskih elaborata i studija, kvalitetni su i u praksi primijenjeni dokumenti u kojima geografski pristup ima istaknuto mjesto u multidisciplinarnoj obradi prostorne stvarnosti i neposrednim smjernicama razvoja. Na izradi *Prostornog plana općine Zadar* i *Prostornog plana otoka Ugljana* radio je 1976.-1978. Na izradi *Prostornog plana Z.O. Split* surađivao je 1980.-82., a *Prostornog plana SR Hrvatske* 1987.-1989. *Prostorni plan N. P. "Paklenica"* vodio je 1984.-85., a *Prostorni plan Dugog otoka, Rave i Zverinca* 1984. *Reviziju prostornog plana općine Biograd* vodio je 1985., a zatim prostorne planove otoka Pašmana i otoka Vrgade. *Prostorni plan P.P. "Telašćica"* vodio je u razdoblju 1988.-90. *Osnove prostornog uređenja* za bivše općine Benkovac, Biograd, Obrovac i Zadar vodio je u razdoblju 1992.-1993. Kao vanjski suradnik sudjelovao je na izradi *Prostornog plana Zadarske županije*, 1997.-2000. U svim tim planovima naročito je primjenjivao geografske spoznaje o prostoru,

posebice s urbano-geografskog i regionalno-geografskog aspekta, težeći multidisciplinarnoj suradnji i uključivanju različitih stručnih i znanstvenih spoznaja u procesu prostornog uređenja i planiranja. S obzirom na navedeno bio je član Poglavarstva Zadarske županije (1993.-97.), predsjednik upravnog odbora *Zavoda za urbanizam Zadar* (1996.-99.) i član upravnog odbora P.P. "Telašćica" (1998.-99.).

Rezultate istraživanja je objavljivao je u stranim i domaćim publikacijama *Radovi Instituta/Zavoda za povijesne znanosti JAZU/HAZU u Zadru* (1977, 1981, 1991., 1995, 1999.), *Zadarska revija/smotra* (1981., 1991., 1993., 1997.), *Geografski glasnik* (1984., 1993.), *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru* (1994., 1996.), *Geoadria* (1996.-2011., 2014.), *Editions L'Harmattan* (Paris, 1997, 2000.), *Geografski horizont* (1997.), *GeoJournal* (Kluwer Academic Publishers, Dordrecht/Boston/London, 2000.), *Acta Carsologica Slovaca* (Liptovský Mikuláš, 1999.), *Periodicum Biologorum* (2000.), *Mosella* (Metz, 2002.), *Smotra /Rundschau* (2004.), *Spelaeologia Croatica* (2005.), *Onomastica adriatica* (2006., 2007., 2009., 2011., 2013.) *Kartografija i geoinformacije* (2006). *Glasniku ZRS i Annales u Kopru* (2005., 2008., 2011.), e-Perimetron(2010.), *The Cartographic Journal* (2012.), *Političke analize* (2014). Recenzirao je osamdesetak znanstvenih i stručnih radova iz geografije.